

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. VI. Excommunicatus toleratus non aliter, quàm quivis malus minister, est declinandus; ut proinde possit etiam bonis præponi, si credatur bonus esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

lium. Unde in hoc nullus fit favor huiusmodi malis ministris, sed solum ipsis fidelibus in extrema necessitate existentibus.

87. Licet ergo ab eis Sacramentum Eucharistiae suscipere per se loquendo, id est, secluso periculo scandali publici, aut infamiae Religionis, vel alterius mali, ad quod posset hominem talis minister inducere; quae rationes maxime occurrere possunt, quando minister est haereticus; & quantum colligi potest ex historijs, intervenerunt in facto S. Hermenegildi, quem laudat S. Gregorius lib. 3. Dial. cap. 31. quod instante Martyrio noluerit recipere communionem ab Episcopo Ariano; quippe in illis circumstantijs, praesertim cum ignoraret mortem instantem; visus fuisset in illa communione redire ad Arianismum: siquidem (ut verbis utar D. Gregor.) *superveniente Paschalis festivitatis die, intempeste noctis silentio ad eum per se ipse pater Ariannum misit Episcopum, ut ex eius manu sacrilegae consecrationis communionem perciperet, atque per hoc ad patris gratiam redire mereatur.*

Haec pro ministris vitandis. Quid autem tenendum sit de ministris non vitandis, patebit ex conclusione sequenti:

CONCLUSIO VI.

Excommunicatus toleratus non aliter, quam quivis malus minister, est declinandus; ut proinde possit etiam bonis praeponi, si credatur bonus esse.

88. **E**xcommunicatum, aut per aliam censuram praescriptam & suspensum posse redire in gratiam per veram cordis contritionem, & propositum petendi absolutionem a censura, ante realem absolutionem, omnium DD. concors est sententia. Quae supposita conclusio habetur in Extravagante *Ad evitanda*, in principio conclusionis praecedentis recitata, ubi permittitur omnibus fidelibus communio cum personis inibi expressis in Sacramentorum administratione vel receptione, non ab aliam causam, quam ad evitanda scandala & multa pericula, subvenientium, consentijs timoratis: ergo etiam ipsi ministri ex parte sua, quando requiruntur; licite Sacramenta administrant, in quantum praecise hoc ipsis

prohibetur per censuram; alius nullus favor esset factus fidelibus, neque subveniretur conscientijs timoratis: quippe & antea poterant communicare (ut vidimus) existente rationabili causa; adeoque facultas concessa vel nulla esset, vel multis scrupulis obnoxia.

Dixi autem Primò: *Quando requiruntur*; nam in fine Extravagantis lego haec verba: *Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendit in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.* Porro plurimum relevaret & suffragaretur, si excommunicati &c. non requisiti possent se ingerere administrationi Sacramentorum.

Dixi Secundò: *In quantum praecise* &c. alius enim si sint in malo statu, eadem (ut patet) est ratio de excommunicato, quae de alijs peccatoribus. Et ideo signanter expressi in conclusione: *Non aliter declinandum esse, quam quemvis malum ministrum.*

Ex his unicuique statim occurrit probatio illationis: *Ut proinde possit* &c. Et enim ex parte status gratiae aequales sunt; inaequalitas autem quae oriri posset ex censura, tollitur & reducitur ad aequalitatem per Extravagantem praescriptam, quae loquitur omnino generaliter praesens ad praesentia vel absentia aliorum. Quid ergo obstat, quod minus alijs bonis, etiam praesentibus; possit praeferi?

Dices: Jus antiquum. Respondeo, revocatum esse per jus novum dictae Extravagantis.

Sed contra: Concil. Trident. sess. 25. cap. 14. de Reformatione; renovat omnes poenas latas in sacris Canonibus contra Clericos concubinos. Prohibetur autem publico concubinario aut fornicario administrare Sacramenta; aut ab ipso recipere cap. *Vestra* de Cohabitatione Clericorum & mulierum, ibi: *Sine dubitatione itaque teneatis, quod a Clericis & Praesbyteris, quamquam fornicarijs, quamdiu tolerantur, ne habent operis evidentiam, licite divina mysteria audiantur, & alia recipiantur Sacramenta Ecclesiastica.* Ergo a contrario sensu illicitè, quamdiu non tolerantur; ac habent operis evidentiam, ut clarè exprimitur eodem titulo cap. finali; ibi: *Verum etsi quemlibet pro mortali peccato, quoad se ipsum constet esse suspensum, non debet tamen in officijs evitari, quia quantum ad alios, etiam in casu proposito suspensus non est, nisi peccatum huiusmodi sit notorium per sententiam seu per confessionem factam in iure, aut per evidentiam rei, quae tergiversatione aliqua celeri non possit.* Ergo huiusmodi peccatorem, etiam nunc tenemur vitare; neque

G g licet

89. Quare in conclusione addatur: *Quando requiruntur,*

Quare addatur: *In quantum praecise* &c.

90.

Jus antiquum obstat conclusioni, est revocatum per jus novum.

91. Obiectio ex Trident.

licet eum præponere bonis, quamvis scirem ipsum per privatam pœnitentiam Deo reconciliatum.

92.
Qualiter
Trid. tenet
pœnas
latas in sa-
cris canoni-
bus contra
Clericos
concubina-
rios.

Respondeo negando consequentiam; siquidem Trident. non renovat illas pœnas tanquàm latæ sententiæ; sed requirit sententiam ferendam, & executionem Episcopi juxta ordinem, quem ibidem præscribit servandum. Sic quippe habet: *Prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo vel extra detinere, aut cum ijs ullam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis, à sacris Canonibus vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur.*

Et paulò post: *Si autem in delicto eodem, cum eadem vel alia femina, perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant (ecce pœna latæ sententiæ) qui prædictis locis applicentur, sed etiam à beneficiis suorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolica delegatus, arbitrabitur, suspendantur; utique per sententiam ab Ordinario ferendam, ut clariùs dicitur eodem capite circa finem de Clericis non beneficiarijs, ibi: Clerici verò beneficia Ecclesiastica aut pensiones non habentes, iuxta delicti & contumaciæ perseverantiam & qualitatem, ab ipso Episcopo carceris pœnâ, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsve modis iuxta sacros canones puniantur. Quod verbum imperativum non versatur circa ipsam pœnam immediatè, sed circa actionem judicis; adeoque intelligi potest de pœna ferendæ sententiæ, juxta Reg. 49. de Regulis Juris in 6. In pœnis benignior est interpretatio facienda.*

93.
Non rectè
Wiggers di-
stinguit in-
ter Paro-
chum & nō
Parochum.

Wiggers de Sacramentis q. 64. a. 6. n. 45. distinguit inter Parochum & non Parochum, dicens: à Sacerdote præciso non Parocho, quamvis tolerato, non est licitum petere Sacramenta, nisi commode ipse possit ante Sacramenti administrationem obtinere absolutionem à censura; vel nisi urgeat extrema necessitas. Ratio est: quia non potest talis Sacerdos ministrare Sacramentum alicui non subdito sine peccato, nisi sit re ipsa à censura priùs absolutus. Neque hic est eadem ratio de hujusmodi Sacerdote & de Parocho proprio; quia quòd Parochus absque peccato possit administrare, quando superiorem adire nequit, inde fit, quia jure suo tenetur servire subdito. Unde ne duabus obligationibus, quibus simul satisfacere non possit, restringatur; ideo quando subditus jure suo petit Sacramentum, cessat pro illo tempore obligatio,

quâ prohibitus est Sacramentum administrare non absolutus à censura. Alter verò ex justitia non tenetur, & potest se exculare; & proinde si ministrat, peccabit. Hæc ille.

Sed nullum alium citat Auctorem, fortè quia nullus alius est, qui ante ipsum illam sententiam docuerit Profectò Extravagans jam læpè allegata, nullâ faciã mentione vel distinctione inter Parochum & non Parochum, generaliter concedit cuilibet fidei potestatem communicandi cum quolibet excommunicato tolerato, etiam in sacris; ubi autem leges aut jura non distinguunt, nec nos distinguere debemus. Et hæc quidem assertio, si materia sit favorabilis, certissima est (inquit Caramuel in Theol. sua fundamentali num. 1302. fol. 376.) at in odiosa etiam solemus distinguere, ubi jura non distinguunt: qui enim illa sanxerunt fuerunt homines, & poterunt aliquid obscurius dixisse, aut etiam aliquid oblivioni mandasse.

Sed numquid & homines fuerunt, qui favorabilia sanxerunt? An fortè non potuerunt in materia favorabili aliquid obscurius dixisse, aut aliquid oblivioni mandasse? Num quia odia convenit restringi, ideo sine ratione in materia odiosa possumus distinguere; & quia favores convenit ampliari, ideo in materia favorabili non debemus distinguere, quando suppetit evidens ratio distinguendi? Non puto. In neutra ergo materia licet distinguere, vel in utraque licet; sed non absque evidenti ratione, quam in presenti materia non facilè reperio.

Quod enim ait Wiggers: Parochus jure suo tenetur servire subdito, quis dubitet? Verumtamen antecesser ad excommunicationem, per quam jure antiquo auferretur ab excommunicato (ut supra dixi) potestas administrandi Sacramenta; imò omnis jurisdictio spiritualis.

Quo igitur jure vel Parochus excommunicatus ante absolutionem tenetur ministrare Sacramenta, vel subditus potest petere eorum administrationem? Certè non nisi jure novo Extravagantis: *Ad evitanda*; quæ, non obstante jure antiquo, subditis tribuit jus communicandi cum omnibus excommunicatis: non quia antecesser ex justitia obligantur ad talem communicationem, cum plurimi sint, qui talem obligationem non habeant; sed ad evitanda pericula animarum, quæ sanè non evitarentur, si solum esset licitum communicare cum Parochis excommunicatis, & non etiam cum privilegiatis; quandoquidem de facto, experientia teste, homines sæpiùs soleant in ministerio Sacramentorum communicare privilegiatis, quàm proprijs Pastoribus.

Nec

Secl. 8. De Suscipiente Sacrament. Concl. 6. 235

95. Nec obstat, quod privilegiatus possit se exulare; nam etiam Paro. huius iure antiquo possit & deberet se exulare; post decretum autem Martini V. Pastor non potest, & privilegiatus non tenetur se exulare. Vel ergo uterque vi novæ illius constitutionis licite ministrat Sacramentum, cum fuerit requisitus, & ego licite utrumque requiro; vel neuter licite ministrat, tametsi fuerit requisitus, & per consequens ego illicite ipsos requiro; quippe, ut supra adhuc insinuavi, & iterum dico:

Nunquam licet petere Sacramentum ab eo, qui non potest licite ministrare. Licet suscipere ad evadendam mortem.

Ab eo qui non potest licite ministrare, nunquam licet petere Sacramentum; bene suscipere ad mortem evadendam, secluso tamen formali contemptu legis, abnegatione fidei & scandalo proximi. Ita communiter Doctores.

Quod nunquam liceat petere, patet: quia talis petitio foret directa cooperatio ad illicitam ministracionem (ut dixi conclusione 4.) quod autem liceat suscipere ad evadendam mortem, probatur: quia suscipiens Sacramentum in illis circumstantiis solum censetur se habere permissivè ad actionem illam illicitam, cum nullo modo sit ejus causa suadendo, rogando &c. non apparet autem, quod cum tanto suo incommodo teneatur illam malitiam impedire. Nonne licite & merito suscipitur Martyrium, quo tamen non potest Martyr licite à Tyranno affici?

97. Secluso formali contemptu legis.

Additur: *Secluso tamen formali contemptu legis &c.* quia præceptum naturale negativum obligat cum periculo vitæ.

De contemptu legis patet: quia qui contemnit legem, contemnit Legislatorem, Deum utique, qui unus est *Legislator & Iudex supremus & independens, qui potest perdere & liberare*, Jacob. 4. vers. 12. Contemptus autem secundum multos Auctores, nihil aliud est, quam æstimatio minus iusto; sive positiva displicentia proveniens ex aversione animi à Deo, quæ in causa est, quod homo concipiat illam minorem æstimationem tamquam malum aliquod Dei, & suum bonum. Adeoque est species injustitiæ procedens ex odio, quod semper est gravissimum peccatum.

Abnegatione fidei,

Quid dicam de abnegatione fidei? Ipsa veritas Christus Matth. 10. v. 33. exclamat dicens: *Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est.* Si ergo ad evitandam mortem non licet fornicari aut adulterari, minus licitum erit contemnere aut fidem negare.

98. Nec obstat, quod suscipiens Sacramen-

tum in animo suo non contemnat aut fidem neget; quia saltem contemnit & negat coram hominibus, quod sufficit, ut patet ex Scriptura citata. Merito itaque infidelitas vel solum externa semper à tota Ecclesia fuit reprobata. *Corde enim creditur ad Rom. 10; iustitiam (inquit Apostolus Rom. 10. v. 10.) ore autem confessio fit ad salutem.*

Dubitas, quis censendus sit infidelis externus? Respondeo: omnis ille qui vult exterius videri fidem negasse hoc autem vult omnis ille, qui obsequitur voluntati alterius imperantis hoc vel illud in negationem veræ fidei, aut protestationem falsæ; eo quippe sine id præcipit, ut tu iusta complens, exterius appareas negare veram fidem.

Quantum ad scandalum; sufficit quod ait Apostolus 1. Cor. 8. in fine: *Si quis viderit eum, qui habet scientiam, in idolo recumbentem: nomine conscientia eius, cum sit infirma, adificabitur ad manducandum idolyta? Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus mortuus est? Sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis. Quapropter si esca scandalizet fratrem meum, non manducabo carnem in aeternum, ne fratrem meum scandalizem.* Hæc ille dixit & fecit; nos eadem dicamus & faciamus, ne aliena peccata nobis imputentur.

Et scandalo proximi. 1. Cor. 8.

Et hætenus quidem de Sacramentis in genere. Antequam autem progrediamur ad Sacramenta in particulari, operæ pretium duximus paucissimis verbis (nam res certa est & definita) explicare eorum numerum. Itaque suppono cum Ecclesia Catholica ex Concilio Florentino in Decreto Eugenij, & Concilio Tridentino sess. 7. can. 1.

CONCLUSIO VII.

Sacramenta novæ Legis nec plura, nec pauciora sunt quam septem; videlicet Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo & Matrimonium.

99. DE hoc septenario numero nunquam inter Catholicos fuit dissensio, nec hæretici Lutheri & Calvini antiquiores illi contradixerunt: nullum etiam Concilium aut Pontifex primò eum introduxit, nec ullus historicus unquam retulit primum istius